

Slovenski dom

Stev. 98.

V Ljubljani, ponedeljek 2. maja 1938.

Leto III

Začetek nemško-italijanskih manifestacij:

Hitler se danes popoldne odpelje v Rim

Berlin, 2. maja. o. Danes popoldne ob 4 se nemški državni poglavar Adolf Hitler odpelje iz Berlina na uradni obisk v Italijo. Potoval bo s posebnim oklopnim vlakom, s katerim se bo vozilo tudi njegovo spremstvo, ki ga bodo tvorili: zunanji minister Ribbentrop, poglavar nemške policije Himmler, Hitlerjev namestnik Hess, propagandni minister dr. Goebbels, pravosodni minister dr. Frank, državni tajnik pri Hitlerju Lammer, načelnik Hitlerjeve pisarne Meissner, vrhovni poveljnik Luftwaffe v miru, general Keitel ter številne druge politične in vojaške osebnosti. Za potovanje so v Nemčiji in Italiji izdani obsežni varnostni ukrepi. Berlinski narodni socialisti bodo Hitlerju pri odhodu v Italijo priredili velike manifestacije pred Anhaltskim kolodvorom.

V nemških političnih krogih naglašajo, da ima biti obisk kanclerja Hitlerja v Italiji ne samo zgolj reprezentativnega značaja, temveč da je njegov pomen večji. Politični krogi pa pripominjajo, da ni pričakovati od tega obiska in od sestanka med Hitlerjem in Mussolinijem nobenih senzacionalnih rezultatov, ker je razmerje med Nemčijo in Italijo popolnoma urejeno in ker so temelji nemško-italijanskega prijateljstva že davno znani. Zato ni pričakovati kakšnega novega dogovora ne nove pogodbe. Popolnoma razumljivo je, da bodo o priliki tega obiska razpravljali o perečih dogodkih in da bo govora o španskem vprašanju, o položaju v Sredozemlju, o britansko-italijanskem dogovoru in o britansko-francoskih razgovorih. Jasno je, da bosta Hitler in Mussolini v svojih razgovorih poudarila nemško in italijansko stališče, in da bo nem-

ško-italijanska volja za ohranitev miru tudi to pot mogla priti do izraza, ter da bo sestanek med Mussolinijem in Hitlerjem nov velik prispevek za ohranitev miru.

München, 2. maja. AA. (Stefani). Na čelu skupine 84 ravnateljev in glavnih urednikov nemških časopisov, ki so sinoči odpotovali iz Münchena v Rim, da tam počakajo na Hitlerjev prihod, so visoki funkcionarji nemškega propagandnega ministrstva in narodno-socialističnega tiskovnega urada. Nemški časnikarji nosijo uniforme, ki je bila izdelana nalašč za ta obisk v Italijo. To uniformo tvorijo temen površnik z odprtim ovratnikom in črne hlače. Pred odhodom nemških časnikarjev iz Münchena jim je bila prirejena intimna večerja, ki se je udeležil tudi generalni konzul kraljevine Italije, opolnomočen minister Pitalis.

Vesti 2. maja

Vse arabske trgovine po Palestini so bile v soboto zaprte za demonstracijo proti angleški razdelitveni komisiji.

Samo 12 milijonov in 700.000 prebivalcev šteje po podatkih zadnjega ljudskega štetja Argentina na vsem svojem ogromnem ozemlju.

Če hoče Japonska hitro končati vojno na Kitajskem, mora začeti z operacijami v velikem slogu, zlasti pa je treba pretrgati zvezo med Anglijo in Kitajsko. Tako piše voditelj japonskih nacionalistov v nekem svojem članku.

Na široko razpleteno organizacijo za tiho-tapljenje in prodajo mamil ter strupov je odprla newyorška policija. Imetje te organizacije je znašalo 30 milijonov dolarjev, letni promet pa pol milijarde dolarjev.

Slovaška matica, osrednja kulturna ustanova slovaškega naroda, je imela svoj občni zbor, na katerem so sprejeli obsežen delovni program.

Potresi v Turčiji se nadaljujejo. Pretekli teden je bilo porušeni 4000 hiš. Po krajih, ki jih je zadela potres, se oglašajo lakota in kužne bolezni.

Velike vaje turške mornirice se bodo začele sredi maja v Marmarskem morju in bodo trajale mesec dni.

100.000 ljudi bo gledalo na Mussolinijevem forumu v Rimu uprizoritev drugega dejanja Wagnerjeve opere »Lohengrin«. Na odru bo med drugim nastopilo 100 statinov na konjih. Oder bo širok 150 metrov.

Nova francosko-italijanska trgovska pogodba je začela veljati včeraj in bo prinesla novega življenja v trgovske odnose med obema državama.

Prva seja francoske avtonomne blagajne za narodno obrambo je bila v soboto v Parizu. Na njej so v širokih obrisih določili program za bodoče delo te ustanove.

Italijansko-nemška industrijska konferenca bo med Hitlerjevim obiskom v Rimu. Na njej se bodo dogovorili o tesnejšem sodelovanju med industrijama obeh držav.

Na široko izvedeno vohunstvo v vseh državah ustanovah, v vojski, policiji in v vojni industriji je imela romunska »Železna garda«, kar priča o tem, da se je resno pripravljala na skorajšen prevzem oblasti, pri čemer bi jo podpirala tudi armada.

Nad milijon kvadratnih metrov blaga so porabili v Firenzi za okrasitev hiš in javnih prostorov z zastavami za Hitlerjev obisk.

Predsednik francoske poslanske zbornice Herriot je dopotoval v Egipt, kjer bo obiskal razne francoske prosvetne ustanove.

Za prvi maj je Hitlerju čestital od tujih državnih poglavarjev kot prvi predsednik češkoslovaške republike, dr. Beneš.

Poseben obrambni davek bo uvedla Švica po sklepu zveznega sveta.

Združene države vodijo tekmo v oboroževanju, s temi besedami je napadel obrambno politiko predsednika Roosevelta ustanovitelj tretje stranke USA Laffollete.

Pri prvomajskem obhodu angleških fašistov v Londonu je prišlo do pretepev, zaradi česar je policija prišla devet ljudi.

Italijansko cesarstvo in zasedba Abesinije je priznala včeraj tudi Litva.

93.000 ljudi je gledalo končno tekmo za angleško nogometno prvenstvo. Tekma je bila na stadionu v Wimbledonu. Počastil jo je s svojo navzočnostjo tudi kralj.

Letonski zunanji minister Munters je včeraj dopotoval na Finsko, kjer bo najbrž podpisal nov prijateljski dogovor s to državo.

Poseben komisariat za narodne manjšine v Romuniji namerava ustanoviti vlada. Ta bo reševal vse manjšinske zadeve in bo pristojen tudi za judovsko vprašanje.

Ameriške oblasti so izgnale Marijo Rasputino, hčer »peroka« Razputina, čigar ime je tesno zvezano z žalostno usodo Rusije pod zadnjim carjem.

Holandska prestolonaslednica Julijana je včeraj praznovala svoj rojstni dan. Holandsko ljudstvo je svoji bodoči vladarici prirejalo navdušene manifestacije.

Kriza Zveze narodov postaja vse hujša, tako da se nobena država ne počuti več varno v njej. Tako pišejo italijanski listi ob spomeniki, ki jo je glede nevarnosti poslala Zvezi Sveta.

Narodni praznik v nacionalistični Španiji bo od zdaj naprej 2. maj. Tako je včeraj odobrila Francova vlada.

Češkoslovaške oblasti odločno zanikajo vesti narodno socialističnega glasila »Der Angriff«, da so častniki po severno čeških garnizijah pripravljali vstajo.

Potomec Kristofa Kolumba, vojvoda Bera-gueski je bil ranjen v zadnjih bojih ob Sredozemskem morju in leži v bolnišnici.

Ob rojstnem dnevu našega kneza namestnika je prineslo obširna poročila in članke tudi turško časopisje.

18. mednarodni velesojem v Poznanju so odprli včeraj. Na njem razstavljajo skoraj vse evropske države

Proslave 1. maja v Evropi

Pariz, 2. maja. o. Letošnja proslava 1. maja, ki so jo priredile levičarske strokovne organizacije v Vincenskem gozdu, je bila veliko skromnejša tako po številu manifestantov kakor po učinkovitosti, kot pa prejšnja leta. Glavni govor je imel tajnik strokovnih organizacij Jouhaux, ki je pozival na boj proti fašizmu in zahteval vlado ljudske fronte, ki bi morala iti takoj na pomoč Španiji. Proslave so se udeležili voditelji strokovnih gibanj, od bivše ljudske fronte pa edino komunistični poslanci. Listi ta dan niso izšli razen monarhistične »Action Française«. Javne prometne naprave, kinematografi, kavarne in zabavišča so obratovala kakor ponavadi.

V Domremyju so slavili praznik sv. Ivane, device Orleanske. Proslave se je udeležila ogromna množica ljudstva. Privrkat so letos proslavili njen praznik v njenem rodnem mestu. Častno predsedništvo nad svečanostmi je prevzel francoski ministrični predsednik Daladier.

Praga, 2. maja. Pri manifestacijah, ki so bile prirejane ob proslavi 1. maja, je sodelovalo mnogo delavcev in vse obrambne organizacije. Med drugimi je množici 100.000 ljudi govoril tudi praški župan Zenkel. Do incidentov ni prišlo.

Nemiri na Poljskem

Varšava, 1. maja. Poljska policija je že pred 1. majem aretirala mnogo komunističnih agitatorjev, poslanih iz Rusije na Poljsko, da priredijo demonstracije za 1. maj. V prostorih komunistične centrale je policija našla potrdilo za 100.000 zlotov, ki so se imeli uporabiti ta dan za prirejanje nemirov. Aretiranih je 37 oseb.

V Varšavi je pri včerajšnjem obhodu, ki so ga priredili socialisti skupno z Judi in komunisti, prišlo do hudih spopadov, ker so socialistični spreved napadli nacionalistični manifestantje. Pri pretepih je bil en mrtev, 59 ranjenih, nekaj sto socialistov in komunistov je pa policija aretirala. Prav tako je prišlo do spopadov v Lwowu in Kielcu ter v Poznanju.

Bruselj, 1. maja. AA. (Havas). Belgijski socialisti so tudi danes slavili 1. maja. Bila je prirejena velika manifestacija delavstva. Zbranim množicam so govorili voditelji belgijskih socialistov, med drugimi tudi Vandervelde.

Atene, 1. maja. AA. (Atenska agencija). Narodni praznik dela, 1. maj, so v Atenah proslavili vsi delavci skupno. Po vsej Grčiji so bile velike manifestacije, na katerih so grški delavci izrazili svojo vdanost vladi. Predsednik grške vlade Metaxas je imel v Pireju govor grškim delavcem, ministra Nikoludis in Georgo-kopolus pa sta imela podobne govore v Patrasu in Volu.

Sofija, 2. maja. AA. Bolgarska brzojavna agencija poroča: Letos so vsi organizirani delavci pod pokroviteljstvom države prvič proslavili 1. maj kot praznik dela. Po službi božji v katedrali, ki je bila v navzočnosti uradnih osebosti in delavskih zastopnikov, so odprli novo delavsko bolnišnico, ki nosi ime kraljice Joane. Celo vrsto sličnih ustanov so odprli v drugih mestih države.

Svečane otvoritve se je udeležila kraljica, člani vlade, in zastopniki delavstva. Delavci pa so v dolgem sprevedu korakali skozi mesto z zastavami in godbami na čelu. Manifestacije so potekle v popolnem redu in miru.

Proslave na Češkoslovaškem

Praga, 2. maja. AA. ČTK: Proslave 1. maja so v vsej ČSR potekale v popolnem redu in miru. Dasi je bila udeležba zelo velika, vendar ni ni-

kjer prišlo niti do najmanjših spopadov. V Pragi je korakalo v sprevedu nad 180.000 oseb, v Spilnadu v severni Češkoslovaški pa 70.000, od teh 50.000 sudetskimi Nemci in 20.000 pristavev vladnih nemških strank; v Karlovih Varah je korakalo 23.000 sudetskimi Nemci, prav isto število v Bratislavi, in sicer 18.000 pristavev vladnih strank in 500 pristavev sudetske stranke.

ČTK poroča, da se je po statističnih podatkih včerajšnjih proslav 1. maja udeležilo 3.000.000 ljudi, ki pripadajo vladnim strankam in 1.000.000 pristavev Henleinove stranke. Dasi je manifestiralo nad 4.000.000 ljudi, je vendarle prišlo do ne-

Italijansko letalo z 19 potniki udarilo ob goro in zgorelo

Rim, 2. maja. Italijansko potniško letalstvo je v soboto zadela silovita nesreča, po številu žrtev menda po vojni v Italiji največja.

V soboto, dne 30. aprila, je potniško letalo (štirimotorno letalo znamke »Meta«) ki vozi na progi Brindisi-Rim, odletelo ob 11.35 z letališča v Brindisiu v Rim. Vreme je bilo silno slabo ter je letalo ob 14 ob Apeninih prišlo do Formije. Nad dolino Cupo je letalo v gosti megli s krilom udarilo ob greben gore in v trenutku je tudi že izbruhnil požar na letalu. Na letalu je bilo 5 mož posadke, med potniki pa tudi albanski poslanik v Rimu Jafer Vila. Na letalu

je bilo še 15 potnikov, Italijanov in inozemcev in med njimi naslednji: Otmar Krainz, Valter Krapke, Jakob Friedrich, Bola Schweiz, Karl Grotzner, Samuel Prosthof, Helena Lindheim, Jurij Hadzikakis. Vsi potniki in člani posadke so mrtvi.

Letalo, ki je zgorelo pri Formiji, je bilo last italijanske letalske družbe »Ala Littoria«. Med ponesrečenci je 9 inozemcev in 10 Italijanov, od teh je pet članov posadke in pet potnikov. Na kraj nesreče so prišli glavni ravnatelj družbe Klinger in glavni ravnatelj v letalskem ministrstvu Pelegrini.

Sv. oče se je umaknil iz Rima

Rim, 2. maja. o. Sv. oče Pij XI. je v soboto popoldne odpotoval v svojo poletno prestolnico Castel Gandolfo. Ob Hitlerjevim obisku ga torej ne bo v Rimu, zato bo odpadel sprejem pri Vatikanu, kakor ga določajo predpisi za obisk tujih vladarjev v Rimu. Iz tega je mogoče sklepati, da se razmerje med Svetlo stolico in narodno socialistično Nemčijo ni spremenilo.

Sv. oče je ob 17.50 prispel v Castel Gandolfo, ki je bil ves v italijanskih in papeških zastavah. Prihod sv. očeta so oznanili z zvonjenjem s papeške palače. Ogromna množica ljudstva se je zbrala na trgu pred palačo. Sv. oče se je pokazal na balkonu obkrožen z velikim številom cerkvenih dostojanstvenikov in predstavnikov krajevnih oblasti. Ogromna množica ljudstva je navdušeno pozdravljala sv. očeta, ki je nato tej množici podelil blagoslov.

Sv. oče je prvi dan svojega bivanja v poletni prestolnici prebil mirno. Po maši, ki jo je daroval v zasebni knjižnici je sprejel svojega zdravnika profesorja Milanija, državnega tajnika kardinala Pacellija in nuncija pri italijanski vladi magr. Duca Apostolica ter ravnatelja vatikanske oddajne postaje Soccorcia.

»Poročnik indijske brigade« za naše naročnike 14 din, za druge 24 din.

Predsednik vlade je odpotoval iz Slovenije

Ljubljana, 2. maja. AA. Snoči ob 21.43 je z brzovlakom dopotoval z Bleda v Ljubljano predsednik kraljevske vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović z družino in v spremstvu šefa kabineta dr. Dragana Protiča.

Na ljubljanski postaji je predsednika vlade pozdravil ban dravske banovine dr. Natlačen. Sprejema se je udeležila tudi ga. Natlačenova in upravniki policije dr. Hacin.

Med postankom vlada na postaji se je g. dr. Milan Stojadinović pogovarjal z banom dr. Natlačenom, ga. Natlačenova pa je ge. Stojadinovičevi izročila lep soplek cvetja. Nato je predsednik kraljevske vlade nadaljeval pot v Belgrad.

140 milijonov ton petroleja bo treba za bodočo vojno

Pariz, 1. maja. Francoski general Servigni je imel zelo zanimivo predavanje, v katerem je navedel važne podrobnosti o količinah petroleja, ki bi bile potrebne v bodoči vojni. V novi evropski vojni bi na leto porabili 62 milijonov ton petroleja namesto 27 milijonov v mirni dobi. Velika Britanija bi potrebovala 30 milijonov ton, v mirnem času 11, Francija 15 (5), Nemčija 12 (4). Če bi se tudi Japonska in USA udeležili take vojne, bi se letna poraba petroleja podvojila in bi znašala 140 milijonov ton. Ni čuda, da si vse države skušajo zagotoviti čim večje zaloge petroleja.

Usoda dragocenih gosli

Budimpešta, 1. maja. AA. (Pad) Našli so dragocene gosli, ki so bile v četrtlet ukradene poljskemu virtuozu Uminkemu. Dozaj niso ugotovili, kdo je te gosli ukradel. Znano pa je, da jih je tat prodal za 40 pengov, v resnici pa so vredne 250.000 zlotov (2 in pol milijona din). Prodaj jih je nekemu krojaču, ki ni vedel, čigave so te gosli. Krojač je prosil nekega svojega tovariša, da te gosli oceni, ta pa je takoj obvestil policijo. Ko so umetniku na policijskem komisariatu izročili te slovitte gosli, je od samega navdušenja, da jih je spet dobil nazaj, odigral navzočnim stražnikom Mendelsohnovo sonato, nato pa obljubil, da priredi še koncert, katerega čisti dobiček bo namenjen stražniškim vdovam.

Do hudih spopadov je prišlo včeraj med angleško policijo in med Arabci po vsej Palestini.

Prišlo šele po Hitlerjevim povratku iz Italije. Kar se tiče Prage, bosta Francija in Velika Britanija nasvetovali, naj Češkoslovaška kolikor more pusti glede nemške manjšine. Glede gospodarske pomoči podonavskim državam diplomatski urednik omenjenega lista poudarja, da je bilo o tem zelo malo govora. Določeno je bilo le to, naj podrobna vprašanja uredi trgovinski odposlanci, nakar bi šele mogli začeti s končnimi pogajanj.

Nenadni francosko-italijanski razgovori

Pred Hitlerjevim obiskom v Rimu

Rim, 2. maja. o. Včeraj sta imela italijanski zunanji minister grolf Ciano in francoski odpravnik poslov Blondel nenapovedan sestanek v okviru francosko-italijanskih razgovorov.

Nenadni sestanek med italijanskim zunanjim ministrom in Blondelom je trajal več kakor eno uro. Odločujoči krogi zatrjujejo samo to, da je sestanek potekel v veliki prišrčnosti. Z italijanske strani izjavljajo, da je v interesu samih razgovorov — kakor je bilo to tudi o priliki italijansko-angleških razgovorov — da se ohrani popolno molčečnost. Isto stališče zastopa tudi francoska vlada. Dodajajo pa še, da prekinjenje pogajanj, do katerega je prišlo zaradi obiska italijanskega zunanjega ministra Ciana v Tirani in zaradi bližajočega se Hitlerjevega prihoda v Italijo, ne bo imelo nikakega vpliva na nadaljnji normalni potek razgovorov.

Rimsko časopisje piše o sestanku, ki ga je imel francoski odpravnik poslov Blondel z italijanskim zunanjim ministrom grofom Cianom, ne objavlja pa nikakih komentarjev. Samo »Messagero« piše po vestih iz Pariza, da bo sporazum dosežen še pred sestankom Zveze narodov. Listi pišejo, da bo v ponedeljek imel italijanski zu-

nanji minister Ciano nov sestanek s francoskim odpravnikom poslov Blondelom.

Angleško-francosko posredovanje pri Nemčiji

London, 2. maja. Diplomatski urednik »Timesa« piše, da se bo zdaj začela živahna diplomatska akcija za to, kako bi dejansko izvedli določila francosko-angleškega sporazuma. Poročajo, da angleški in francoski generalštab ne bosta imela kakšne javne konference, pač pa, da bo delo za skupni vojni in obrambni načrt opravljeno po vojaških odposlancih. Diplomatski urednik omenjenega lista tudi poudarja, da strokovnjaki v angleškem zunanjem ministrstvu zdaj proučujejo, koliko bi bil umesten morebitni angleški korak pri nemški vladi, kateri naj bi dali podobne navete, kakor so jih dali češkoslovaški vladi. Angleški veleposlanik v Berlinu bo verjetno vztrajal na tem, da Velika Britanija polaga veliko važnost na ohranitev evropskega miru, za katerega bi nastala nevarnost gotovo tedaj, če bi se kršili sporazumi oziroma če bi se nesporazumi reševali s silo. Do angleškega koraka v Berlinu naj bi

Lep in sončen prvi maj

Ljubljana, 2. maja.

Muhasti april je nam delal velike preglavice s svojim nestalnim vremenom. Aprila je celotno padlo 120.9 mm dežja, razmeroma malo napram drugim letom, ko so bile dostikrat velike pomladanske pouditje. Stanje voda je aprila doseglo najnižji nivo. Nad Ljubljano in okolico se je aprila zljilo do 5.160.000 hl. vode. V soboto je bilo skrajno slabo vreme. Toda 1. maja je nastopil znaten vremenski preobrat. Ob jutranjih urah je valovila nad mestom in okolico gosta megla. Z Rožnika in drugih hribov je bil krasen pogled na veliko megleno jezero, ko je tam že zgodaj priskijalo prijetno sonce. Čez dan je bilo prav vroče.

Romanje na Rožnik

Zvesto svojim tradicijam je krščansko delavstvo na prav dostojen in miren način proslavilo delavski praznik prvi maj. Že zgodaj jutraj so neštete množice ljudi, zlasti delavcev romale na Rožnik. Bilo je izredno živahno in mnogi ne pomnijo tako velikega obiska na Rožniku, kakor je bil letošnji. Policijska uprava je iz raznih vzrokov prepovedala točenje žganih pijač. Dva stražnika na konjih sta skrbela za red in mir. Pater Blaž je ob 6. jutraj daroval v cerkvi jutranjo mašo, ki ji je prisostvovala velika množica ljudi, cerkev je bila nabit polna. Pater Martin pa je daroval sveto mašo ob 10 dopoldne. Slovesnost je marsikoga ganila. Krščansko delavstvo je pri maši pelo primerne cerkvene pesmi.

Ministrantski kongres na Rakovniku

Lepa, izredno svečana slovesnost prvega majnika je bila na Rakovniku. Tam je bil ministrantski kongres, ki je pokazal velikansko udeležbo. Zbrani so bili ministranti iz vseh salezijanskih zavodov, tako z Rakovnika, iz Mladinskega doma na Kodeljevem, iz zavoda na Selu, iz zavoda v Radni na Dolenjskem, iz Zagreba nadškofijski konvikt in mladinski dom ter iz Verzeja. Bilo je do 350 udeležencev-ministrantov. Lepo je bil pozdravljen kanonik g. Volc. Lep in impozanten je bil vhod udeležencev kongresa v cerkev. G. kanonik je daroval slovesno mašo, pri kateri so peli vsi ministranti in je bila slovesnost res globoko v srce segajoča. Pridigo je imel dr. Grzinič. V dvorani se je po maši vršilo lepo uspešno zborova-

Samo za šalo je šlo

Ljubljana, 2. maja.

V Slovenjem Gradcu rojeni trgovski potnik Anton R. je bil angažiran od tvrde Bialka Josip, ateleja za povečanje slik v Zagrebu, da je po Sloveniji nabiral slike in sklepal s strankami pogodbe za povečanje fotografij. Imel je do 50% provizije, a moral se je zavezati, da vsak mesec prinese trditelj gotovo število fotografij. Anton R. je drugače premeten in drzen človek. Pa se je spomnil, da lahko kako naročilo tudi ponaredi. Zaradi obrtne prevare je bil že kaznovan. Pred malim kazenskim senatom, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Ivan Brelih, se je moral sedaj zagovarjati zaradi več sleparij, ko je 12 strankam ponaredil naročila in njih imena podpisal. Tvrda je prvotno zatrjevala, da jo je Anton R. oškodoval za 38.642 din. Obtoženec, ki je bil obtožen dveh zločinov ponarejanja domačih listin in obrtne prevare, je hotel po deželi v spremstvu neke Helence, ki jo varnostne oblasti že dalj časa zasledujejo, a jo ne morejo najti, kajti zna se prav prebrisano skrivati. Obtoženi Anton R. je priznal, da je res ponaredil naročila, nikakor pa ni imel namena stranke slepariti. Sodnikom je mirno izjavil:

»Šlo je samo za šalo. Drug drugega smo vlekli in spodbuvali. Lagal sem drugim, koliko naročil sem ta in ta dan sklenil.« Predsednik: »Ali ste res stranke podpisali na naročilnicah samolastno?« Obtoženec: »Res je takol! Skrivaj sem jih podpisal.« Lastnik ateleja Bialka je priznal, da ne ve, koliko prav za prav znaša škoda. Dajal je obtožencu predjume. Predsednik: »Navedite točno svojo škodo!« Priča: »Imam škodo tako okoli 20.000 din.«

Anton R. je bil obsojen zaradi zločina napravljanja lažnih listin po §-u 214 k. z. na 5 mesecev strogega zapora in v plačilo 120 din denarne kazni. Oproščen pa je bil od obtožbe zaradi obrtne prevare. Obtoženec predsedniku: »Prosim, gospod predsednik, za odlog kazni!« »Nikakor ne!« »Sem poln revmatizma in bi se rad zunaj zdravil!« »Zdravili se boste lahko tudi pri nas!« »Rabim injekcije!« »Jih boste pri nas dobili, saj imam zdravilnika.« Tako je Tone moral odromati v zapor.

»To ni bila moja misel, dragi gospod Arbukle, temveč ukaz, ki mi ga je dalo admiralsko poveljstvo takoj, ko se je zvedelo, da je ladja 'Aud' zaplenjena. 'Aud' je zletela v zrak takoj, ko je prispela v pristanišče Queenstown. Sicer se je pa vsa posadka v primerni oddaljenosti mirno zibala v čolnih.«

Baron Idzumi je dvignil roko, kar je naredil vedno, kadar je želel govoriti.

»Dovolite vprašanje, gospod poveljnik.«

»Prosim, gospod baron.«

»Zakaj je le britanska vlada pogнала to ladjo v zrak?«

»Zakaj? Tega ne mislite resno«, je odvrnil poveljnik Traleja.

»Vprašam Vas še enkrat, gospod poveljnik: Zakaj?«

»Za nas Angleže bi bilo bolje, da bi ladja ostala nepoškodovana, gospod baron. Vsemu je krivo premalo natančno nadzorstvo.«

»Anglija, je mirno nadaljeval baron Idzumi, »ni država, v kateri se dogajajo take nepravilnosti. Kadar zleti v zrak sovražna ladja, ki jo nadzira Anglija, potem je opravičljivo, če kdo zmotno misli, da so ladjo pač nalašč premalo nadzirali. Prosim torej, da mi oprostite.«

Doktor Grütl je bil moj sosed. Sunil me je a komolecem.

»Ha, ha,« je smeje se šepetal, »ta gospodek bi moral biti posredovalec v zadevi Fachode... Ah, zdaj bo govoril tale... Kakšne bedarije bomo morali zopet poslušati.«

Te besede so bile namenjene lepe-mu polkovniku Hartfieldu. Že med večerjo sem imel priliko opaziti, da doktor Grütl ne izkazuje velike pozornosti tralejskemu poveljniku.

nje. Popoldne ob 13.30 je bila velika svečanost v banovinskih dvorani zavoda na Selu. Po akademiji se je vršila medzavodna tekma iz katekizma in ministriranja. Zmagovalec v tekmi je bil zavod na Knežiji v Zagrebu, kot drugi zmagovalec pa rakovniški zavod. Vsi zmagovalci so prejeli primerna darila, ki so jih poklonili dobrotniki Salezijanskega zavoda.

Železniški promet in nesreče

Na prvi maj kljub temu, da je bilo prav lepo vreme, je bil železniški promet na vseh progah srednji. Na Gorenjsko se je jutraj odpeljalo do 700 izletnikov z glavnega ljubljanskega kolodvora, opoldne pa 600 oseb. Proti Kamniku se je vozilo do 300 oseb. Na Dolenjsko se je odpeljalo 400 ljudi, nazaj se je vračalo do 700 potnikov. S 15. majnikom bodo uvedeni izletniški vlaki. Pozneje, ko se prične kopalna sezona, pa kopalni vlaki. Izredno mnogo izletnikov je šlo na Šmarno goro,

Oglejte si prekrasni film
danes ob 16, 19.15 in 21.15
v KINU UNION-U

Finale

Käthe Nagy, Hans Moser, Lucie
Engelisch, Teo Lingner.
Pri nakupu vstupnice zahtevajte
kupon za žrebanje

Predstavniki tujih potovalnih uradov v Sloveniji

Njihovo študijsko potovanje bo trajalo od 3. do 15. ma'a

Maribor, 1. maja.

V torek, dne 3. maja, se prične v Mariboru študijsko potovanje predstavnikov inozemskih potovalnih uradov po Sloveniji. To potovanje priredila Tujekoprometna zveza v Mariboru in Zveza za tujski promet v Ljubljani. Ni treba posebej naglašati, kolikovega pomena zna postati za naš tujski promet to potovanje. Obe zvezi sta angažirali predvsem predstavnike tistih potovalnih uradov, ki so bili z našimi kraji že dosedaj v zvezi ter se v njihovem področju ljudje posebej zanimajo za slovenske kraje. Svojo udeležbo je prijavilo 29 predstavnikov, in sicer eden iz Danske, 8 iz Nemčije in bivše Avstrije, eden iz Grčije, trije iz Holandske, eden iz Italije, dva iz Švice, dva iz Češkoslovaške, 4 iz Madžarske in 7 predstavnikov jugoslovanskega »Putnik« iz južnih naših pokrajin. Goste bodo vodili po Sloveniji zgodovinar prof. Franjo Baš, ravnatelj Tujekoprometne zveze v Mariboru Josip Loos ter podravnatelj Aleksander Pfeifer in ravnatelj Zveze za tujski promet v Ljubljani dr. Ciril Žižek.

Program tega potovanja je naslednji: V torek, 3. maja, zbiranje udeležencev v Mariboru, ogled mesta in njegovih zanimivosti. Zvečer priredi mestna občina gostom pozdravni večer. V sredo, 4. maja: Izlet na Pohorje, ogled hotelov in planinskih domov, sprehod do razglednika, obed, po obedu povratek v Maribor, ogled Mariborskega otoka ter izlet v okolico mesta, potem pa ogled mariborskih hotelov. Dne 5. maja: Odhod preko št. Ilja,

Proslava materinskega dne v operi

Ljubljana, 2. maja.

Lepa navada proslavljati vsako leto v maju praznik vseh mater se je pri nas tako udomačila, da je ni šole in ga ni društva, ki bi se spomnila, ako že ne drugače, vsaj s par besedami matere. Počastitev matere — simbola nesebične ljubezni ter velikega zgleda trpljenja in požrtvovanja je vzgojnega pomena za mlado. Večjo tako proslavo bo priredil letos meseca maja v ljubljanskem gledališču Učiteljski pevski zbor Emil Adamič. To proslavo je s posebnim dovoljenjem dovolila banska uprava v Ljubljani. 60 otrok iz vseh ljubljanskih ljudskih in meščanskih šol v Ljubljani, del opernega baleta in orkester bodo nastopili v pravilnici igri znanega mladinskega pisatelja g. Ribičiča »Kraljestvo palčkov«. Kadar in kjerkoli so uprizorili to igro, vedno so mladina in odrasli napolnili dvorane do zadnjega kotička. Življenje palčkov v vojni pod drevesom, čaroben ples vil, petje, kralj in norčije norčaka ter drugih iz njihove družbe, je tako vabljivo in skrivnostno, da bo igro gledal rad prav vsak. Lep motiv igre, ki prikazuje ljubezen v gozdu izgubljene male Anice do mamic, je poudarek, s katerim hoče avtor igre vplivati vzgojno na otroke. Prva predstava bo v ponedeljek 9. maja t. l. ob 20 v opernem gledališču.

na Sv. Katarino, na Krim, na Kurešček, kjer je v koči izredno dobra postrežba, dalje na vrhniške hribe in drugam. Bilo je v nedeljo tudi več nesreč.

Ivan Mihelič, 42-letni poštni uslužbenec je včeraj v Beethovnovi ulici tako nesrečno padel s kolesa, da se je močno poškodoval po nogah in so ga prepeljali na kirurški oddelke splošne bolnišnice. S kolesa je padla tudi 52-letna spredovnikova žena Uršula Kavčnik, ki je napravila izlet v Podpeč. Zlomila si je desno nogo. — V Fügnerjevi ulici stanujoči bivši strojevodja, 79-letni Martin Demšar je bil prepeljan v splošno bolnišnico z hudimi poškodbami, ker ga je neki luksuzni avto povozil. — Bilo je v nedeljo še več drugih nesreč. — Tudi samomori so se vrstili. Trgovčev sin, 10-letni Ivan P. si je prestrelil desno dlan. Tesarski pomočnik Janez G., star 20 let, doma v Starem trgu pri Rakeku, si je prerezal žilo odvodnico na desni roki. Samomor je storil iz obupa, ker je v soboto zaigral ves svoj zaslužek. — Bivši dijak Stanko V., star 26 let, si je prerezal žile. Vzrok samomornemu poskusu je neznan. Vodovodni inštalater Rihard Jakel je včeraj padel z motornega kolesa in se močno poškodoval. Sprejet je bil na kirurški oddelk.

Čmureka, Gor. Ragdone v Slatino Radenci, ogled kopališča, izlet v Slov. gorice: Ljutomer, Ormož, Ptuj. Ogled Ptuj, ob 18. odhod v Rogoško Slatino. Dne 6. maja: Ogled zdravilišča, potem odhod v Celje, kratek ogled mesta, odhod v Laško. Pregled kopališča in mesta, ob 16. odhod v Dobro, ogled kopališča. Dne 7. maja: Ob 8.30 odhod iz Dobrne skozi Savinjsko dolino v Gornji grad, po obedu odhod v Logarsko dolino, povratek skozi gornjo Savinjsko dolino, prenočevanje v Sv. Pavlu pri Preboldu. Dne 8. maja: Ob 8. odhod v Rimske Toplice, ogled kopališča, kopanje, ob 14. odhod: Zidani most, Mokronog, Šmarjetske Toplice, Novo mesto, Dolenjske Toplice. Dne 9. maja: Ob 9. odhod za Žužemborg, Višnja gora, Ljubljana. Ogled Ljubljane. Dne 10. maja: Ob 9. odhod iz Ljubljane v Kamnik, ogled mesta, ob 13. odhod v Kamniško Bistrico in Kranj, ogled mesta, izlet na Jezersko, ob 18. povratek v Kranj. Dne 11. maja: Ob 9. odhod iz Kranja v Radovljico in na Bled, Ogled letovišča, popoldne izlet na Pokljuko, povratek na Bled. Dne 12. maja: kratki izleti z Bleda v okolico (Vintgar). Po obedu odhod v Bohinjsko. Dne 13. maja: Ob 9. odhod iz Bohinja za Bled, Jesenice, po obedu odhod v Kranjsko goro, ogled kraja in okolice. Dne 14. maja: Ob 9. odhod iz Kranjske gore v Rateče, Planico, Tamar. Po obedu povratek na Jesenice, kjer se zaključuje študijsko potovanje. Udeleženci tega študijskega potovanja, ki jih bo vodilo skozi najlepše in za tujski promet najbolj urejene kraje Slovenije, se bodo vozili z luksuznim avtokarom mariborske mestne občine.

Potepuške navade

Maribor, 1. maja.

Pred okrožnim sodiščem v Mariboru se je vršila včeraj razprava proti dvema poklicnima potepuškom. Sta to 25letni Ludvik Matoh, rodom iz Mörbecka v Nemčiji, in 27letni Franc Prek iz Podsmrečja. Ob sta se letošnjo pomlad klatila okrog brez dela. Ko sta prišla v Zg. Javorje, kjer ima svojo hišo šostanjski trgovec Kosi, sta videla, da je hiša popolnoma prazna, pa sta izrabila ugodno priliko. Z vitrihom sta odprla vrata na hiši ter se v njej čisto po domače naselila. Trgovca Kosi je imel hišo, v kateri je večkrat bival s svoji, s vsem potrebnim opremljeno ter dobro založeno tudi z jestevinami. Obema je to prišlo prav. Privoščila sta si vse, kar sta našla ter sta tako dober teden živela na toplem in brez skrbi, dokler niso sosede opazili, da nekdo v Kosijski hiši stanuje. Ko pa so prišli pogledat, sta se stanovalca prestrašila ter sta pobegnili, s seboj pa sta odnesla še razno posteljnino ter opremo. Matoh je bil zaradi tega obsojen na 1 leto in 6 mesecev robije ter 4 leta izgube častnih pravic, Prek pa je dobil 6 mesecev strogega zapora in 2 leta izgube častnih pravic. Matoha so tako strogo obsodili zaradi tega, ker ima že številne predkazni ter je znan tat in vlomilec.

Najlepše darilo je »Poročnik indijske brigade!«

je name in veste zakaj? Ker sem jo pri plesu zdajle vprašal, ali še vedno misli, da se bo jutri Donegalova preokoba izpolnila.

Doktor Grütl je pogledal na uro.

»Dvanajst minut manjka do štirih,« mi je šepetal na uho. »Ali veste, kaj se godi v Dublinu medtem, ko ta zlikani norec klepetla oslarije. Za danes dopoldne ob desetih so vpoklicani štirje bataljoni prostovoljcev.«

Polkovnik Hartfield je napolnil svojo čašo s šampanjcem in napil grofici Kendalski.

»Jutri torej?« je ponovil, zakaj svojo šalo je smatral za sijajno. »Jutri torej?«

»Toda polkovnik,« je vzkliknila lady Flora. »Nehajte vendar dražiti Antiope. Čestitajte mi rajši h krasnemu namizju iz severnega pocelana, ki sem ga pravkar dobila iz Pariza.«

»Krasno je,« so hvalili od vseh strani.

Zabava se je bližala koncu. Nekateri gostje so že vstajali, drugi so pa še sedeli za mizo, kakor je pač to navada pri takih prireditvah. Lady Flora je svojo stol primaknila k mojemu.

Tudi Antiope je še sedela in se zabavala ob pripovedovanju polkovnika Hartfielda, ki je postajal vedno nežnejši. Lepi častnik jo je držal za roko in ji jo poljubljaj, mladi Reginald pa ju je od daleč začudeno in nevoščljivo opazoval.

»Dovolite,« sem se oprstil pri gostiteljici.

Vstal sem in etopil k omarici, kjer je bil pripravljen whisky. Tam je bil že doktor Grütl, ki je s profesorjem Henriksenom in nekimi mornariškimi častniki pil za stavo.

Filmi

»Tornado« (Kino Matica). To je film kanadskega pragozda, pesem nepreglednih divjin, v katerih delajo, se bore, ljubijo in umirajo svojevrstni ljudje, ki jih je pot za kruhom pripeljala v te gozde. Delu je za vsebinsko podlago roman velikega pesnika kanadske nedotaknjene prirode, Jamesa Oliver Curwooda. Ob boju dveh starih lesnih družb, od katerih vodi eno železen mož, drugo trmasta mlada ženska, ki hoče ohraniti očeto dedščino in se spušča v divjo delovno in trgovsko tekmo z nasprotnikom, se po zaslugi lahkomiselnega konkurentovega brata razvije svojevrsna ljubezenska zgodba, ki v gozdovih in ob čudnih značajih gozdnih ljudi dobiva poseben, odmaknjen romantični čar. Naključje vrže konkurentovega brata na gozdno ozemlje mlade samotne ženske, ki se pretvarja in hoče biti po delu in življenju možki, goni delavce, dokler jih ne prišira do sestrzanega upora. S svojo trmo in nepristopnostjo očara nasprotnikovega brata, da gre sam, do tedaj svetovljanski postopač, delat zanj, da v delovnem boju z lastnim bratom zmaga za ljubljeno žensko, kar privede zadevo k človeško in socialno pametnemu koncu. Film je prepleten z grandioznimi prizori iz narave, iz človekove borbe z gozdom, iz spopadov teh osamljenih ljudi v boju za obstanek. Iz njega diha veličastna prvotnost brezmejne gozdne narave. — Prav izreden čar tega posrečenega, dobro filmanega in dobro igranega, od običajnih del zelo različnega filma, je v tem, da je izdelan ves v naravnih barvah, kar se romantični vsebini posebnost poda. Po igranju glavnih treh ljudi, zlasti Georga Brenta in Beverly Robertsove, po nepriljubljenih prizorih iz drvskega boja, po stvarnem humorju, s katerim je delo iskro posejano, se dviga visoko nad ameriško in drugo proizvodnjo ter je zmagovit dokument za prodor barvanega filma.

Cesta Sv. Peter—Ložane

V nedeljo 8. maja bo slovesno odprta nova cesta Sv. Peter—Ložane. Spored teh slovesnosti bo tale: 1. ob 1/3 prihod g. bana in zastopnika g. knezoškofa. 2. Pri »Turški kapelici« pozdravi udeležence predsednik pripravljalnega odbora M. Kovačič. 3. Deklamacija šolske mladine. 4. Ob 3 šmarnice pri »Turški kapelici«. 5. Po šmarnicah pozdravni govor načelnika okr. cestnega odbora Franja Žebota ter kratke oris zgodovine nove ceste. 6. Stolni prost mil. g. dr. Vraber blagoslovi novo cesto. 7. Nagovor udeležencem in otvoritev ceste po g. banu. 8. Pri slavnosti sodeluje domača godba in pevski zbor.

Ker je ta nova cestna zveza za mariborsko okolico in Slovenske gorice gospodarske, tujekoprometne in nacionalne važnosti, vas prijazno vabimo, da se otvoritve gotovo udeležite.

Ako bo dovolj prijav udeležencev, bodo z glavnega trga od 1—2 popoldne vozili avtobusi v Sv. Peter in nazaj.

Skala je zdrknila s hriba

Moravče, 30. aprila.

Posestnik in kovač Tihelj živi s svojo družino v ozki dolinici pod Plesom, kjer je prostora komaj za njegovo hišo, kovačnico in gospodarsko poslopje. Občinska pot, ki pelje mimo njegove domačije, se že zajeda v hrib, iz katerega štrli skalovje. Na pečino, višje na pot, je bil kovač pozoren že dalje časa. Baj se ugotovili še pred leti, da se počasi nagiba, ker je zadaj razpoka. Letošnja zima in mraz sta razpoklino še razširila. Pripomogla je tudi mokrota zadnjega deževja in ogromna skala je zgrmela nedavno s močnim trčenjem navzdol po bregu. Na poti, kamor se je zavaljala, se je razkrla na več delov. Večji kos je priletel v zid hiše s tako silo, da je napravil luknjo in pretresel steno. Svinjak tik pod hribov je ostal nepoškodovan, dasi ga je na eni strani popolnoma zasulo. Ako bi se pečina ne bila zdobila, bi se bila najbrž zasukala in razdejala vso hišo. Ogromno množino kamenja cenijo na več kot 50 kub. metrov. Kakor domnevajo, je tukaj na tem kraju še več takih pečin, ki bi se utegnile odtrgati od hriba. Nevarnost bo odstranjena, ker je tod mimo trasirana banovinska cesta, za katero bo treba odsekati pečevje.

12.000 din ukradenih

Maribor, 1. maja.

V Jareninskem dolu pri št. Ilju je bila izvršena velika tatvina. Posestnik Stefan Kac, ki je nedavno prodal svojo hranilno knjižico, glasečo se na 85.000 din za 65.000 din ter je hranil to gotovino doma, je te dni, ko je odprl kovček, v katerem je imel spravljen denar, prestrašen opazil, da je okraden. Zmanjkalo mu je 12 tisočakov. Kac in njegova žena, ki sta odhajala vsak dan na delo, sta svoje stanovanje skrbno zaklepala s ključem in obešanko. Vedno sta našla stanovanje v redu zaklenjeno, kadar sta se vrnila z dela domov. Tat, ki je izmaknil 12 tisočakov, je moral imeti na razpolago ključ, Orožniki so osumili tatvine trgovca, ki ima svoj lokal v Kacovi hiši ter so ga zaprli. Ugotovilo se je, da je bil tat trgovec precej zadolžen. Osumljeni pa zanika vsako krivdo.

Kočevje

Ostavka. Ostavko na državno službo je podal inž. France Zivec pri okrajnem cestnem odboru v Kočevju.

Ali je to dovoljeno? Pretekli dni so tukajšnji Kočevjarji priredili v dvorani hotela Tret »Münchener Abend«, ki so ga med drugimi posetili tudi nemški dijaki tukajšnje gimnazije. Po zaključku večera so dijaki odšli v eno izmed tukajšnjih kavarn, kjer so rajali pozno v noč. Ker so se pa v zadnjem času pojavile po Kočevju, zlasti med Slovenci, govoriče, da tukajšnje gimnazijsko ravnateljstvo premalo izvaja konsekvence nad prizadetimi nemškimi dijaki iz razloga, ker ima z ozirom na dobre familiarne zveze z nekaterimi odličnejšimi nemškimi družinami, čijih sinčke celo nekateri aktivni profesorji kočevske gimnazije za drag honorar privatno inštruirajo in to celo v predmetih, katere potem v razredu sami učijo, vezane roke, prosimo nadrejenega oblastva, da takim stvarjem napravi konec, ker porazno vpliva na dijake siromašnejših slojev, ki si inštrukcij aktivnih profesorjev pač ne morejo niti zamisliti, kaj šele privoščiti.

Zanimiva je tudi izjava nekega profesorja, ki je minulo leto privatno inštruiral nekega sinčka, člana odlične nemške družine, ki je ob svojem odhodu — bil je namreč prestavljen v Maribor — zaškrbljen mamic rekel, da naj si vzame za njegovega naslednika aktivnega profesorja kočevske gimnazije in ne morda brezposelnega proforskanskega kandidata, ker sicer bo to kvarno vplivalo na sinčka, ki bo po zaslugah kočevskih »nacionalnih« profesorjev letos maturiral. Takšna je torej slovenska zavednost, pa se čudimo, če se o kočevski gimnaziji samo slabo govori! Kakor vidimo, je vzrokov dovolj, našli smo pa med tisoči samo enega!

Pierre Bénéit:

VELIKI JEZ

Roman iz irskih bojev za svobodo

46

»V to zadevo je zapletena vojska na suhem in na morju.«

»Da, pravilno, polkovnik,« je dejal Reginald. »Povejte nam že, kako so prišli Rogerja Casementa. Ta zgodba me zanima dosti bolj kakor si mislite.«

»Stvar je čisto preprosta,« je odgovoril polkovnik. »Casement se je pripeljal z nemško podmornico in je pristal na irski obali v četrtek, dne 20. aprila. Uro in kraj bo še ugotovila preiskovalna komisija. V noči od 20. na 21. se je v dežju potikal po polju. V petek, 21. jutraj, so ga opazili v Traleeju. Razgovarjal se je z različnimi ljudmi, ki jih bodo še enkrat zaislali. Se tišči dan so ga prijeli moji ljudje v starem gozdu Mac Kenna, nedaleč od Artferta, točno ob eni uri in dvajset minut. Z njim je konec. Prosim, da oprostite takemu izražanju pred grofiko Kendalsko, ki se je za Rogerja Casementa morda kaj bolj zanimala.«

»Ali ga poznate, draga moja?« je vprašala lady Flora.

»Ce Rogerja Casementa poznate,« je ravnodušno dejala Antiope. »Seveda. Pred vojno sem ga večkrat videla.«

»To je zanimivo,« je vzkliknil mladi Reginald. »Nikdar niste govorili o njem, Antiope. Zakaj?«

»Ker nisem mogla uganiti že vnaprej, kateri moške bodo postali slavni zaradi usode, ki jih je doletela.«

»Kakšen človek je bil ta sir Roger?« je vprašala lady Flora.

»Moški ko mnogo drugih,« je odgovorila grofica Kendalska. »Gospod polkovnik, prosim, da mi oprostite, kar bom sedaj povedala: morda je angleška vlada sama kriva za sovražstvo, ki ga je čutil sir Roger do nje. Mislim, da je bil angleški uradnik in zdaj se mi, da mu angleška vlada ni bila preveč naklonjena.«

»To je res,« je dejal major Stanton. »Casement je bil v tistem oddelku ko jaz. Moram reči, da do njega niso bili pravični.«

»Bil je pač Irec,« je ravnodušno, toda ljubeznivo pripomnila grofica Kendalska.

»Vi, strašna,« je galantno vzkliknil polkovnik Hartfield, »prav tako ste nepravilni kakor strašni. Tudi Vi, milostljiva, ste hrka. Toda to me ne bi prav nič motilo priznati — kar je tudi resnica — da ste najlepša ženska v grofiji.«

Doktor Grütl je skomignil z rameni.

»Neumnež!« je zašepetal.

Lady Flora se je smejala.

»Ljubezniv poklon zame,« je dejala.

»Toda jaz nisem ljubosumna, ali ne, gospod Gérard? Bravo, polkovnik Hartfield! Zakaj se mu ne zahvalite, Antiope?«

»Antiope se drži name, draga prijateljica,« je dejal polkovnik. »Jezna

Od tu in tam

Po odloku finančnega ministra veljajo za mesec maj tle tečaj, po katerih naj se preračunava v dinarsko vrednost vse listine, ki se glase na zlato ali na tuj denar: 1 napoleon 298.50, 1 zlati turški lira 339.70, 1 angleški funt 238, 1 ameriški dolar 43.20, 1 kanadski dolar 43, 1 nemška marka 14.50, 1 zlot 8.15, 1 avstrijski šiling 8.50, 1 peng 8.60, 1 egiptovski funt 240, 1 palestinski funt 237, 1 urugvajski peso 15.50, 1 argentinski peso 12, 1 turška lira 34, 100 albanskih frankov 1410, 100 francoskih frankov 150, 100 italijanskih lir 227, 100 holandskih goldinarjev 2400, 100 švicarskih frankov 1000, 100 bolgarskih levov 45, 100 romunskih lejev 32.50, 100 danskih kron 961, 100 švedskih kron 1110, 100 norveških kron 1082, 100 petet 235, 100 drahem 39, 100 Kč 151.40, 100 finskih mark 95, 100 letonskih latov 815, 100 perzijskih (iranskih) rialov 100.

Preo nahajališče platinove rude v Evropi so našli pred nedavnim v naši Bosni v bližini Dervente. Neki gostilničar iz tega mesta je namreč poslal zadnjič na belgajsko tehnično fakulteto neke kose čudne rudine, ki jo je našel v okolici Dervente, da bi jo tam preiskali strokovnjaki, če je res kaj vredna. Na belgajski univerzi pa so jo res kaj vredna. Platine je v tej rudi toliko, da bi se jo splačalo pridobivati. To je vsekakor v Evropi edinstven primer. Do zdaj namreč v Evropi še niso odkrili nikjer nobenega nahajališča platinove rude, razen na meji med Evropo in Azijo — na Uralu.

Slovita filmska igralka Ita Rina, doma iz ljubljanske Rožne doline, ki se je tudi mudila v Osijeku, je odpotovala v Berlin. Tja je odšla na povabilo neke nemške filmske družbe, s katero naj bi sklenila pogodbo za nov film, v katerem naj bi igrala glavno vlogo. Pred svojim odhodom iz Jugoslavije je dejala, da bo v tem filmu nastopila samo pod tem pogojem, če ji bo vloga všeč. Ona namreč ne mara igrati nekega, kar se ji ne dopade. Nicerar pa ni hotela povedati o tem, koliko bi s tem novim nemškim filmom zaslužila, oziroma koliko bo zahtevala za svoj nastop v njem.

Prvi spomladanski vzorci velesejem v Belgradu je bil odprt v soboto dopoldne ob 11. K otvoritvi so prišli tudi najvišji predstavniki naše države in vsi tuji poslanci v Belgradu. Ob otvoritvi je imel najprej krajši govor predsednik belgajškega društva za prirejanje velesejem Stojanovič, ki je prisrčno pozdravil poleg ostalega številno zbrano občinstvo predvsem kneza namestnika Pavla, knezinjo Olgo, številne ministre in tuji diplomatski zbor. Za njim je spregovoril belgajski župan Vlada Lilič, ki je poudaril velik pomen tega velesejma tudi za mesto Belgrad samo. Daljši govor pa je nato imel tudi trgovski minister dr. Vrbanič. Svoje veliko zadovoljstvo nad pomembno prireditvijo 1. spomladanskega velesejma pa je izrazil tudi kraljevski namestnik knez Pavle.

Zračni promet med Milanom, Zagrebom, Belgradom in Bukarešto se začel je danes s danes. To značilno zvezo bodo vzdrževali italijanska, jugoslovanska in romunska letala. Progo bodo letala preletela vsak dan enkrat. Danes dopoldne je že priletelo italijansko potniško letalo družbe «Alia Littaria» v Zagreb. Z njim se je pripeljal predstavnik italijanskega ministrstva civilnega letalstva. Ob tem prvem prihodu italijanskega potniškega letala na zagrebško letališče so bili navzoči tudi predstavniki italijanske konzulata v Zagrebu ter predstavniki naših oblasti. Letalo prispe v Bukarešto ob četrni na pet popoldne. — Vsak dan bo redno potniško letalo odletelo iz Zagreba ob 12.25 in prispe v Benetke ob 13.45, v Milan pa ob 15.15.

Veliko »Jadransko razstavo« bodo v kratkem priredili v Zagrebu, kjer se zanjo že zdaj z vso vsemno pripravljajo. Ta razstava bo pokazala predvsem velik napredek, ki ga je v zadnjih letih doživelo naše pomorstvo. Razstava bo za Zagreb res prava novost. Pravijo, da bo imel vsak, kdor bo obiskal to razstavo, vtis, kakor da se je mudil nekeje v kakšnem dalmatinskem pomorskem mestu. Na tej razstavi bodo razstavljeni tuji industrijski proizvodi za pomorstvo, brodarstvo in ribarstvo.

Kar tri racije je priredila včeraj zagrebška policija. Plen zagrebških stražnikov pa ni bil ravno tako slab. Prijeli so okoli 150 sumljivih ljudi, povečini samih delomrznežev, od katerih imajo nekateri na vesti že precej »lepih« stvari. Vse so pridržali v zaporu, tudi tiste, ki niso mogli dokazati kakšnega hujšega greha. Menda je bilo to pametno zaradi 1. maja.

V velikem številu so se pojavili volkovi te dni v severni Bosni. Posebno mnogo se jih je prišlo v planine Vučjak, ki je prav po tej volčji nadlogi dobila svoje ime. Volkove je prignalo v dolino v bližino vasi zadnje slabo vreme. V okolici Broda ob Savi so volkovi podavili zadnje dni že precej drobnice, pa tudi govede in prašičev. Volkovi prihajajo v živinske staje kar po dnevi in se prav nič ne boje ljudi, tako so prestrašeni. Tamkajšnji kmetje sami ne morejo ugnati zverjadi, ki jim je naredila že veliko škodo in so zato prosili oblasti, naj bi priredile velik lov na volkove. Na ta način upajo, da bi bili vsaj za nekaj časa rešeni velikega strahu pred volkovi.

Prvi nebotičnik v Sarajevu nameravajo zgraditi. Zgradilo ga bo sarajevsko finančno ravnanstvo. Nebotičnik bo imel menda kvečjemu dvajset nadstropij. V njem bodo imele svoje prostore vse finančne ustanove v Sarajevu.

Velike ekskurzije poljskih dijakov bodo v naše dalmatinske kraje junija in v juliju. Prvo skupino bo pripeljal ravnatelj gimnazije v Katovicah prof. Vilim Frančič.

Nad pol milijona dinarjev je prinesel pred nedavnim iz Amerike Aleksander Zupanski iz okolice Čakovca. Bil je brez dvoma eden najbogatejših kmetov v tamkajšnjih krajih. Še hitreje, kot jih je zaslužil, pa je te težke »pare« tudi zapravil. Živel je zelo neredno. Neprestano je samo popival. Dejal je, da tako nimajo za nikogar varčevati, kajti otrok ni imel. Odločil se je zato zapraviti vse svoje premoženje, nato pa se prostovoljno umreti. In pred nekaj dnevi mu je res zmanjkalo vsega njegovega denarja. Pred svojim samomorom si je hotel privoščiti še zadnji zabavni večer. Naročil je celo egiptosko godbo, ki naj bi mu zaigrala poslednjo pesem pred smrtjo. Po pretekani noči je nato odšel k bližnjemu potoku, se vrgel vanj in utonil.

Celjski kulturni teden odprt

Celje, 1. maja.

Nič se ni zgodilo posebnega v dneh priprave za Celjski kulturni teden. Tako se je vsaj zdelo. Toda pripravljali niso bili deli z vso vsemno, delal je tako, kot delajo slovenski umetniki, skrito in brez reklame, v neplačanem znoju in trudu. Le tu pa tam je bilo opaziti kak skromen letak z napisom Celjski kulturni teden, skromne vrstice v naših časopisih in v nekaj trgovinah so izložbe kazale zgodovinske slike in predmete, ki naj ljudstvo opominjajo na dni, ko se bo Celje pokazalo pred svetom kot mesto, kjer niso zamirli znaki kulture in slovenstva. Prepričani smo, da bodo znali vsi ceniti delo in požrtvovalnost naših kulturnih delavcev.

Trg Kralja Aleksandra je bil danes dopoldne še posebno živahen. Velika množica občinstva je čakala otvoritve CTK, ki je bila danes ob pol 11 dopoldne v mali dvorani Uniona. Celjski župan in predsednik CTK g. Alojzij Mihelič je pozdravil g. bana dr. Marka Natlačenca, zastopnika ljubljanskega župana g. Silva Kranjca, mariborskega podžupana Žebota, ptujskega župana g. Alojzija dr. Remica, upravitelja Narodne galerije g. Zormana iz Ljubljane, zastopnika prosvetne zveze g. M. Kranjca, okrajnega načelnika g. dr. Zobeča, g. opata Juraka, predstojnika mestne policije g. Törnerja, predsednika upravnega sodišča g. Likarja, predsednika okrajnega sodišča g. Vidoviča, komandanta polkovnika gg. Milkoviča in Defarja, vse literate, umetnike, zastopnike in predstavnike celjskih kulturnih in nacionalnih društev in vse navzoče občinstvo. Nato je g. župan prečital brzojavne čestitke in pozdrave CTK ministra prosvete g. Magaraševiča, načelnika prosvetnega oddelka banke uprave g. dr. Sušnika, Otona Župančiča in Zveze kulturnih društev v Ljubljani.

Notranji minister in voditelj Slovencev dr. Anton Korošec je poslal sledečo brzojavko: »Ker sem zadržan, se ne morem udeležiti otvoritve CTK. Pozdravljam to važno in pomembno prireditel in ji želim najboljšega uspeha.« — Minister dr. Korošec.

Nato je župan prebral vdanostne brzojavke, ki so bile poslale Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. Vis. namestniku knezu Pavlu, ministrskemu predsedniku g. dr. Stojadinoviču, prosvetnemu ministru dr. Magaraševiču, notranjemu ministru dr. Antonu Korošču in ministru dr. Kreku. Celjski oktet je zapel državno himno Bože Pravde, nakar

je izpregovoril župan g. Alojzij Mihelič, ki je med drugim dejal:

Naše lepo razvijajoče se mesto Celje je bilo že davno samemu sebi in slovenskemu ljudstvu dolžno, da po vzorcu večjih dveh prijateljskih tekmecev mesta Ljubljane in Maribora priredi CTK. Ta prireditev je bila odkritosrečna želja vseh za slovensko kulturo vnetih celjanov. Iskrena želja se je danes pred našimi očmi izpolnila v lepo dejanje. Prireditelj svoj kulturni teden je bilo naše mesto dolžno posebno iz dveh razlogov: Najprej naj CTK pokaže, da se njegovo mesto res zdravo in zadovoljivo razvija, ker po svoji vnanji rasti ne pozabi na svoj notranji kvas, na slovensko kulturo. Drugič pa je tudi CTK, kakor vsak tak kulturni teden, nekak slovesen izraz in dokaz odgovornosti, ki jo čutijo naši kulturni delavci pri vsem svojem udejstvovanju in ustvarjanju. Kulturni teden daje njim in ljudstvu priliko za medsebojno zblizanje in spoznavanje. Vsi kulturni delavci, katerekoli vrste, so v pogledu skupne prosvete in blaginje odgovorni svojemu ljudstvu. Kulturni teden naj nam razodene, kako naši kulturni delavci čutijo, žive in delajo za svoje ljudstvo in kako mu tolažijo na svoj način njegovo usodo. Bog daj, da bi se po tem kulturnem tednu še bolj utrdile vezi med našimi kulturnimi delavci in našim ljudstvom. Ponovno pozdravljam g. bana, ki nas je počastil s svojim obiskom, ponovno pozdravljam vse vas, kakor tudi vse goste, ki bodo obiskali naš CTK.

Moram pa se tudi zahvaliti celotnemu odboru in vsem delavcem, ki so s svojim požrtvovalnim delom pripomogli prireditvi našega kulturnega tedna. Otvorjam kot župan mesta Celja in kot predsednik odbora Celjski kulturni teden z iskrenimi željami, da bi dosegel popolni uspeh na vsestranskem kulturnem polju.

Nato je Celjski oktet zapel pod vodstvom dirigenta g. Cererja dve dr. Schwabovi: »Slanica« in »Večer na morju«. Slanica je prav ljubko izzevnela. Kot curiosum omenimo, da jo je naš prvi modernist g. Slavko Osterc, ki je po svojih skladbah antagonist skladatelja dr. Schwaba, porabil Slanico za variacijo v 17 oblikah za veliki orkester, kar je znak, da je glasbena vsebina te navidez tako ekornome male pesnice, ki je vzbudila danes pozornost, znatna in da ustreza kot prava umetnina. Čedna je bila tudi »Večer na morju«. Gospod ban si je nato s svojim sprejemstvom ogledal likovno razstavo in razstavo tiska.

Pregled včerajšnjih ligaških tekem

Izidi tekem 16. kola za državno nogometno prvenstvo so včeraj prinesli toliko presenečenj kot jih do sedaj ni prinesla še nobena nedelja. Huda poraz BSKA v Zagrebu in izguba dveh točk, ki jih je moral Gradjanski pustiti belgajskim rdečim, sta bili senzacija prvega reda. Najvažnejša tekma včerajšnje prvenstva med Haškom in Hajdukom v Splitu se je pa končala z zmago Hajduka. Prvenstvena tabela se v gornji hiši ni spremenila v ničemer, ker so vsi trije klubi na vrhu tabele včeraj tekme izgubili. Presenetila je zmaga Concordia v Zagrebu, ki se je s točkami, ki si jih je priborila včeraj, zelo izboljšala svoj položaj in tudi mnogo škodovala naši Ljubljani.

Naši fantje so morali igrati v Belgradu proti BASKU ob deževnem vremenu. Za tekmo je vladalo precejšnje zanimanje in je prisostvovalo kljub slabemu vremenu nad 2000 ljudi. Ljubljana je tekmo izgubila, vendar rezultat ne odgovarja povsem igri. Ljubljana tako slabega rezultata po igri ni zaslužila. Krivdo na visokem porazu nosi vratar, ki je imel včeraj zelo nesrečen dan. Napad BASKA je nerazpoloženo golmana Ljubljane kmalu spoznal in streljal iz vsake prilike. Tako je napadalec BASKA Čabrič sam štirikrat presenetil nerazpoloženo Pogačnika. Ostali igralci Ljubljane, tako oja obramba z Žitnikom in Haslom sta svojo dolžnost opravila v polni meri. Med halji se je najbolj odlikoval Pupo in Slapar. V napadu sta bili pa zlasti dobri obe krili, zlasti levo krilo Erber je s svojo premišljeno in pametno igro nekaj krat navdušilo belgajsko športno občinstvo. Kritike včerajšnje igre naše Ljubljane poudarjajo, da Ljubljana ni zaslužila tako visokega poraza. Končni rezultat tekme je bil 2 : 6 (0 : 2).

V drugi tekmi med Jugoslavijo in Gradjanskim je Gradjanski izgubil zopet dve zelo važni točki, ki bi sicer morda odločili sodelovanje v srednjeevropskem pokalu. Jugoslavija je zaslužno zmagala in je zaigrala tako kot že dolgo časa ne.

Največje presenečenje včerajšnjih tekem je pa rezultat tekme BSK : Concordia v Zagrebu. Concordia je v drugi polovici igre trikrat zatresla mrežo Beligradčanom in tako dokazala, da njeno moštvo ni tako slabo, ampak da je imelo v dosedanjih tekmah zaradi vedno slabega golmana veliko smolo. Z včerajšnjo zmago si je Concordia zelo izboljšala svoj položaj na škodo Ljubljane in Jedinstva. Vse tri poslednje klube loči namreč samo gol-diferenca in bo po vsej verjetnosti pri izpadu iz lige odločala ravno gol-diferenca.

V Splitu je pa pomlajeno Hajdukov moštvo potrdilo svoj sloves in gladko premagalo Haškovec, ki so od te tekme mnogo pričakovali. V Splitu je težko zmagati in to neljubno dejstvo so morali včeraj izkusiti Haškovi; čeprav so računali s tem, da bodo zmagali.

V Sarajevu so zmagali domačini, ki so bili tudi favoriti. Že v prvem polčasu so vodili z 0 : 2. Končni rezultat tekme pa je 2 : 5. Jedinstvo se je s tem izena-

čilo z Ljubljano in s Concordijo. Vsi trije klubi imajo namreč po 10 točk.

Prvenstvena tabela bo ostala neizpremenjena do 15. maja, ko bo odigrano predzadnje kolo državnega prvenstva.

Do tedaj pa je slika prvenstvene tabele naslednja:

BSK	16	11	2	3	42 : 22	24
Hašk	16	11	1	4	35 : 19	23
Gradjanski	16	9	3	4	44 : 20	21
Hajduk	16	6	5	5	31 : 32	17
Bask	16	7	2	7	34 : 29	16
Slavija	16	6	3	7	21 : 25	15
Jugoslavija	16	5	4	7	21 : 21	14
Ljubljana	16	3	4	9	21 : 35	10
Concordia	16	4	2	10	22 : 48	10
Jedinstvo	16	3	4	9	12 : 30	10

ŽSK Hermes : SK Celje 4 : 1

Ljubljana, 1. maja.

S Hermežani v Ljubljani ni varno česeni zobati. To je poskusil že marsikateri močnejši klub kot je SK Celje. Od začetka do konca so naši šiškarji igro držali v svojih rokah. Da rezultat ni večji, je pripisati le dejstvu, da so nekateri hermežanski napadalci v odločilnih trenutkih kakor za stavo kikisrali. Nogomet ni bil sicer na posebni višini; zelo zmerne čimve z obeh strani so dostikrat spravljale občinstvo v nejevoljo. Pri gostih se je iznad ostalih mož kakor jabol visoko dvigal stari »Ljubljanc« Herman Slamič. V trenutku, ki je prinesel gotovost glede belgajškega rezultata, sta obe strani nekoliko počivali. Prav tako kakor so se »kibici« zaman spraševali, odkod ta veliki in čudni rezultat, so se spraševali tudi oboji igralci. Šest proti dvem: najbrž »ga« je lomila obramba, — to geslo je šlo iz ust v usta. Komentarji k neveselomu dogodku so viseli v zraku. Dejstva seveda niso mogli izpremeniti. 6 : 2 je ostalo 6 : 2! Čudno: po krasnem uspehu proti Jugoslaviji, ki je iz Ljubljane odšla visoko poražena s 3 : 0, nenadoma neverjetna polomija! Nič hudega! Naše najmlajše moči, naš up in nade se morajo šele privaditi tujih terenov. In privadile se jih bodo! Vsak začetek je težak! Toda vrnimo se rajši k današnji nogometni tekmi, k »domačemu« srečanju med Hermesom in SK Celjem! Pogledimo malo, kakšno je prav za prav bilo razmerje moči, kako sta se izkazali obe moštvini in kakšne talentirane igralce ste nam v tej prvenstveni borbi ugotovili pokazati!

Hermes je bil fedvni gospod na igrišču. Celjani so napadali bolj poredkoma — in nič čudnega. Marsikako svojo odlično moč imajo trenutno zaposleno pri neizogibnih stvarih. Šiškarji so kar še dokaj spretno prehajali svoje zapreke in pridno streljali. Pri tem so si — povsem zaslužno in pravilno — dokaj opomogli z

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer	Temperatura	Vlaga	Veter	Padavine	
					mm	vrsta
Ljubljana	754.4	17.8	64	90	4	0
Maribor	753.9	17.0	60	80	0	0
Zagreb	755.7	18.0	80	90	0	0
Belgrad	754.4	18.0	90	90	5	ESE
Sarajevo	756.1	19.0	80	90	6	0
Sušak	755.1	17.0	80	90	7	N
Split	754.7	22.0	120	70	4	0
Kumbor	753.4	19.0	120	90	5	W
Rab	756.4	16.0	90	90	5	E

Vremenska napoved: Deloma oblačno in spremenljivo vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od večerja do danes: V soboto je iz noči do 8.40 močno, od 5.50 do 10.25 rahlo deževalo. Ob 13.15 se je pričelo polagoma jasni in je posijalo sonce, vendar pa se je oblačnost do 19.15 močno spreminjala. Ob 19.10 se je naglo zjasnilo in je bilo jasno zvečer in ponoči. Dežja smo izmerili 37 mm. — Včeraj v nedeljo je bila zjutraj gosta megla, ki se je pričela ob 7.20 naglo dvigati in je ob 7.30 posijalo sonce. Do 8 se je megla popolnoma dvignila, postalo je lepo jasno vreme, le na zapadni in severni strani je bilo nekaj oblakov. Popoldne se je precej pooblačilo, okrog 19 pa spet zjasnilo in tako ostalo tudi ponoči.

Najvišja temperatura v soboto: 18.2° C.

Najnižja temperatura včeraj: 4.0° C.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, ponedeljek, 2. maja: Atanazij.

Torek, 3. maja: Najdenje sv. križa.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Dunajska c. 43; mr. Trnkoczy, Mestni trg 4, mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Koncert basista Franca Schiffrerja, ki je bil določen za nocoj ob 20 v veliki Filh. dvorani, se bo vršil šele prihodnji ponedeljek, dne 9. t. m. Kupljene vstopnice ostanejo v veljavi. Občinstvo prosimo, da vzame to na znanje.

»Borba krščanskih strokovničarjev za nov red«. Gospode, ki brošuro naročajo, prosim, da v naročilnih točno navedejo svoje naslove, ker je eizer odprava po naročilu nemogoča. Gospode, ki so prejeli brošuro na ogled, pa je niso vrnil, niti je doslej še niso plačali, vljudo prosim, da jo čimprej poravnajo po prejeti poštini položnici. V primeru vračila naj nihče ne vrača v zaprti kuverti, ker pošta tako pošiljko frankira porto kot zaprto pismo. — Izdajatelj.

Danes je odprla veletrgovino za južnim in domačim sadjem ter zelenjavo g. Marija Stele, ki ima svoj lokal v knezoškofijski palači, vhod s Pogačarjevega trga. Opozarjamo na današnji in-serat.

KINO SLOGA

Vesela in smešna komedija

„Kavarna Metropol“

Loretta Jonng, Tyrone Power, najlepši ljubavni par.

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 2. maja: Zaprto.

Torek, 3. maja: »Izpit za življenje«. Red A.

Sreda, 4. maja: »Nočna služba«. Red Sreda.

Četrtek, 5. maja: »Pokojnik«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Petek, 6. maja: Ob 15: »Na ledeni plošči«. Dijaška predstava. Globoko znižane cene.

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 2. maja: Zaprto. (Gostovanje v Celju: Matija Gubec).

Torek, 3. maja: Zaprto.

Sreda, 4. maja: »Madame Sans Genee«. Red B.

Četrtek, 5. maja: »Don Juan«.

Petek, 6. maja: Zaprto.

dvema enajstkama. Čudili so se vsi, ki so bili na tekmi navzoči, da rezultata nikakor ni utegnil postati višji. Zmaga s 4 : 1 je sicer lepa stvar, po pravici na terenu pa bi bil moral Hermes zmagati z mnogo boljšo gol-diferenco. Sodnik g. Dukič iz Sarajeva je bil tokrat — izjemoma — slab.

Bančni seli ali posli v Londonu nosijo visoke klobuke (cilindre) in se vozijo z bicikli.

V Londonu se ne sme graditi poslopij višjih nego 9 nadstropij.

Hudičev most. Čez neko ožino ali dolinico pri Segovia na španskem stoji zgodovinski kameniti »hudičev most«, katerega je zgradil še rimski cesar Trajan pred 1800 leti. Most obsega 10 obokov in je visok 92 čevljev, dolg pa pol milje. Zgrajen je bil brez primesi kakškega cementa ali mavte. Ljudstvo ga še vedno rabi za donosanje vode iz reke Frio. Ime je pa nastalo iz pravljice, da ga je hudič zgradil.

Najbolj odlikovan general. — Pri nedavno se vršečem pogrebu v Monakovem na Nemškem umrlega generala Ludendorffa je nosilo četrto vojakov na blazini kolajne in druga generalova odlikovanja, katerih je bilo 80.

M. STELE
trgovina z južnim in domačim sadjem,
zelenjavo in deželimi pridelki na debelo

Ljubljana, škofijska palača vhod Pogačarjev trg

Na zalogi vedno sveža povrtnina (solata, špargli, grah, nov krompir, artičoke, karfiol), sadje, oranžje italijanske, grške in Jaffa, limone, rozine, fige vseh vrst, mandlji, lešniki, orehi itd.

Telefon 25-47 Skladišče Tabor 2

Točna postrežba. Solidne cene

Slavni bankir Richard Whitney prizna poneverbe

Družina Whitney je že dolga leta med najčastnejšimi, najplavnejšimi in najbogatejšimi v Ameriki ter predstavlja najčistejšo ameriško aristokracijo. Po raznih zakonskih zvezah je v sorodu z vsemi drugimi ameriški mogotci kot Morgani, Vanderbilts itd.

Richard je bil pri vseh posebno priljubljen, obudovan in upoštevan. Bil je član vseh elegantnih klubov ter v vsakem oziru odgovarjal zahtevam ljudi svoje vrste. Po končanih vseučiliških študijah je hitro napredoval v svetu denarnikov in po za- slugi Morganovih, kjer je bil njegov brat sodrug podjetja, je prišel na najvišje mesto ameriških ban- kirjev — na predsedništvo Stock Exchange v New Yorku.

Bil je petkrat izvoljen za predsednika, nato pa je ustanovil svoje bančno podjetje R. Whitney et Co., o čigar častivrednosti in solidnosti ni nihče dvomil. V svoje roke je dobil številna premoženja najpoznejših osebnosti, med katerimi je bilo več članov njegove lastne družine.

Navaden zločinec

Zato je razumljivo, da je vest o njegovem pro- padu silno vznemirila vso Ameriko. Mnogi niso mogli verjeti, dokler niso videli, da je Richard zaprt. Na sodniji niso njegovega bivšega vsemo- gočnega položaja čisto nič upoštevali. Kakor naj- navadnejšega zločinca, so tudi njega slekli, preiskali, premerili, vzeli njegove prstne odtise itd.

Nato se je takoj začela sodna preiskava. Dvo- rana je bila nabito polna; 45 velikih časopisov si je zagotovilo mesta v dvorani, da bi mogli podrobno poročati o senzacionalni razpravi. Mogočna, visoka postava bivšega bančnika je bila krasna tarča za množico fotografov.

Na razpravi se ni nič izmikal, ampak je takoj

priznal, da je vse poneverbe povzročil sam, brez pomoči in vednosti kakega drugega. Obdolžen je, da si je prisvojil vse vrednostne papirje, ki so jih stranke zaupale njegovemu bančnemu podjetju. S temi papirji je potem najemal velike vsote, ki jih je porabil za svoje osebne namene in spekulacije ter se vedno bolj pogrezal v dolgove. Samo Yacht- klubu je izmaknil 109.000 dolarjev kot njegov bla- gajnik. Več deset tisočev je spravil od imetja svoje žene in bližnjih sorodnikov.

Dognali so, da je začel uganjati svoje lopov- ščine že leta 1932, ko je bil še predsednik Stock Exchangea. Skušal je kakih dvajsetkrat izmotati se s posojili ter si je izposodil 2 milijona dolarjev pri prijateljih in en milijon pri svojem bratu — torej kakih 150 milijonov dolarjev je pogral.

Njegovo početje se zdi vsem nerazumljivo ter si ga razlagajo na različne načine. Najbolj gotovo je, kakor domnevajo nekateri, da so se s temi mi- lijoni oblikovali razni prodajalci draguljev in drugih ženskih neumnosti.

Kazen in politični vpliv obsodbe

Za vse to bo dobil le kakih pet do deset let ječe. Mnogo hujša kazen pa ga zadene zaradi one- čaščenja ameriške aristokracije, ki ga bo za vedno izločila iz svojih vrst, saj jo ni spravil samo ob dobro ime, ampak tudi ob ves vpliv, ki ga je imela v ameriški politiki. Richard sam je bil najhujši na- sprotnik Rooseveltovega delovanja za preosnovo financ; najbolj se je protivil znamenitemu »New dealu«, ki je zahteval, da vlada nadzoruje vse bančno delovanje na Wall Streetu ter s tem postal junaški prvoborilec za bankirske pravice. No in sedaj...

Letalo v boju z meteorjem

Bilo je v letu 1934, ko je v Texasu na straž- nici telefon sunkovito zazvonil. Iz slušalke se je oglasil glas, poln razburjenja, ki je javil, da je pred nekaj minutami plulo mimo pošto letalo, da je bilo slišati nenavaden pok in da se se je zrušilo že na zemljo vse v ognju. Ni dva- ma, da je letalec ponesrečen. Telefon je zopet zapel, letala, avtomobili in kolesa so hitela, da poiščejo ponesrečeno letalo. Najti niso mogli ničesar. Nasprotno, letalec je pravočasno pri- stal na določeni postaji. Iz kabine je izstopil bolj prikazni podoben kakor pa človeku, pilot.

»Letel sem v predpisanem času in poti, ta- ko se je začel protokol preiskave. Ko je pred menoj kar nenadoma zažarelo nebo. Zareča žareča kroglja je drvela proti meni. Hotel sem se umakniti, toda bilo je že prepozno. Z never- ljivo hitrostjo se mi je bližala in nekaj sto me-etrov pred menoj razpočila z glušnim pokom. Jaz ne vem, kaj naj bi to bilo, kaj takega še nisem videl.«

Ko so preiskali stroj, so rešili uganko. Apa- rat je bil preluknjani. Našli so v njem do 20 majhnih meteorčkov. Biti je moral na poti skozi vseмирje velik meteor, ki pa se je tik pred le- talom razlezel v stotine majhnih kosčkov.

Ze dolgo žele razni znanstveniki, da bi iz letala fotografirali tak meteor, toda do danes se to še ni posrečilo.

Mr. C. Brown, farmar v Claydonu, je bil lovec. Ni bil pa tak, kakor nedeljski lovci, pač pa svojevrsten lovec, ki je s kamero v roki lo- vil v aparat slike iz narave. Tako je njegova zbirka edinstvena, saj obsega prav lepe pri- merke iz živalskega življenja. 24. marca pred tremi leti je zopet »lovil« v gozdu. Bila je peta ura zjutraj in pripravljal se je, da ujame jato ptičev. Nenadoma pa se zdrzne ozračje. Zasve- tilo se je, pokrajina je zažarela, on pa je dvig- nil svojo puško-kamero in ustrelil. Ujel je prvi meteor in prvi posnetek meteorja je navdušil znanstvenike.

Vitka linija ni več moderna

Dr. Hervey Nininger, profesor na denver- ski univerzi, je strokovnjak v znanosti o mete- orjih. Njegov zasebni muzej obsega tisoče »me- teorčkov«, ki jih je zbral z vsega sveta. Po nji- hovi sestavi jim je določil starost. V milijone let sega, iz njihove oblike pa je dognal, da ne hite skozi ozračje z ozko stranjo, pač pa s ši- roko. Večja ploskev je obrnjena v smer leta. Vsekakor se bodo hoteli okoristiti razni inženirji raketnih letal s to ugotovitvijo. Tako bi človek sodil, da je vitka linija posebnost samo naše zemlje, medtem ko vseмирje cenj ravno nasprotno.

Radio

Programi Radio Ljubljana

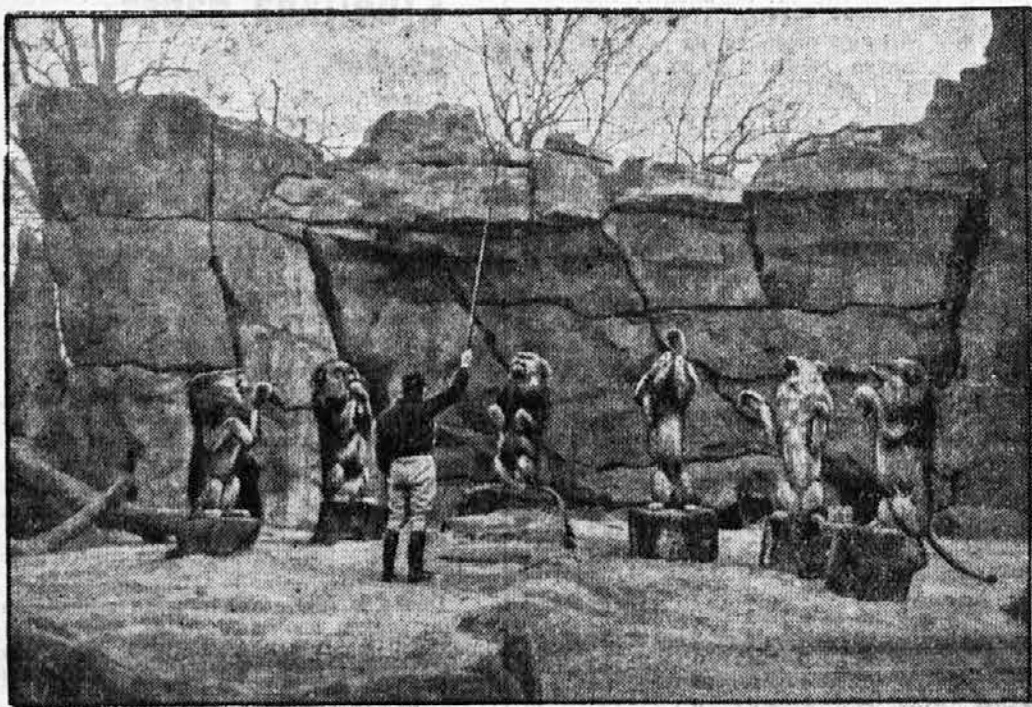
Ponedeljek, 2. maja: 12. Pisana trata (plošč) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.30 Fantazije (pl.) — 14. Napovedi — 18. Čemu zaščita proti napadom iz zraka (g. dr. Ladislav Klinc) — 18.30 Smetana: Wallensteinov tabor (plošč) — 18.40 Kulturna kronika: Vseučiliška knjižnica v Ljubljani: zgodovina, pomen, naloge (g. dr. Joža Glonar) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nae- ura — 19.50 Zanimivosti — 20. Spominski večer ob prvi obletnici mojstra Mateja Hubada. Izjava pevski zbor Glasbene Matice. Kratek spominski govor (g. Karel Mahkota). Dirigent g. Mirko Polič — 20.45 Ura Čaj- kovskega (Rad. orkester) — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Prenos lahke glasbe iz restavracije »Emona«.

Drugi glasbi

Ponedeljek, 2. maja: Belgrad: 20. Gledališki prenos — Zagreb: 20. Dobroničeve skladbe, 22.20 Plesna glasba — Praga: 18.20 Jugoslovanska glasba, 19.30 Operetni odlomki, 20.05 Igra, 21.25 Klavir — Varsova: 20. Salon- ski oktet, 21. Kom. ork. — 22.10 Plesna glasba — Sofija: 19.30 Sinf. konc. — Budimpešta: 20. Donizettijeva opera »Don Pasquale« — Trst-Milan: 21. Berlinska filharmoni- ja — Rim-Bari: 17.15 Violina, 21. Opera »Miranda« — Dunaj: 20. Korčulnice Joh. in Jos. Straussa, 21. Dunaj- ske slike, 22.30 Orkestralni koncert — Berlin: 20. Genee- jeva opereta »Sovražnik glasbe« — Königsberg: 19.10 Opera in plesna glasba — Hamburg: 19.10 Zabavna glasba, 20.25 Weissmannove skladbe — Lipsko: 19.10 Citre, 19.40 Vojaški pevski zbor, 20.30 Plesna glasba — Köln: Plesna glasba — Monakovo: 19.10 Orkester in pihala.



»Ali uporabljate sredstvo za rast las?«
»Ne, kar brez tega sem postal plešast.«



Šola v berlinskem živalskem vrtu

Streli iz vsemir'a:

Bombardiranje zemlje

Ves svet je velika vojna. Tudi zemlja je vedno v vojnem stanju s svetovi v vsemirju. Vedno jo napadajo meteorji. Ti vsemirski iz- strelki povzročajo čisto precejšnjo škodo. Kaj so ti izstrelki? Meteorji. To so kameni kosi, ki padajo skozi svetovni prostor na našo zemljo. Na poti skozi ozračje, ki obdaja našo zemljo, zažare zaradi trenja in prav majhni deli padejo na zemljo. Samo majhni kosi so to, kajti na svoji poti se vedno drobe, in ko padejo na zemljo, tehtajo mnogo sto kilogramov. Če bi ne bila zemlja obdana z zrakom, bi meteorji ne

razpadali in bi ne zažareli. Potem bi tudi ne bili tako majhni. Dan za dnem pade sto in sto teh kosčkov tujih svetov na našo zemljo. Da je tako malo škode zaradi njih, je čudno. Padajo pa po vsem svetu. V Indiani je tak majhen me- teorček pred dvema letoma prebil bencinski tank na motornem kolesu. Vozač je hitel takoj na bližnjo stražnico, da izsledí krivca, češ da je nekdo ustrelil v kolo. Preiskava je dognala krivca, ki dan za dnem napada mirne zemljane, ki dan za dnem bombardira našo zemljo. Proti temu velikemu krivcu pa ni sodnika.

Največji slovenski denarni zavod

Mestna hranilnica ljubljanska

Lastne rezerve nad	Din 26,000.000*
Prirastek novih vlog v januarju 1938	Din 14,075.000*
" " " " februarju 1938	Din 10,694.000*
" " " " marcu 1938	Din 10,572.000*
" " " " aprilu 1938	Din 10,150.000*

Vse vloge izplačljive brez omejitve!

Za vse obveze hranilnice jamči

MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA

ROBERT LORD

72

POD ČRNO KRINKO

»Kaj pravite?« je začudeno vprašala premetena Pearl. »Pa vas žena vendar ni zapustila?«

»Dražestna Pearl, kako vi vse dobro uganete!«

Pearl je takoj uvidela, kakšen je položaj, namreč, da je za- njo zelo ugoden. Začela se je na vso moč prilizovati Franku. Stala sta pod svetilko na prazni ulici in nadaljevala z razgo- vorom:

»Ah, vi nesrečnež,« je hlinila Pearl. »Ali hočete, da vam jaz pomagam. Srce mi bo počilo, ko vidim, kakšna krivica se vam je zgodila.«

»Nisem vedel, Pearl, da imate tako dobro srce.«

»Pojdite k meni, da se tam kaj pogovoriva. Skuhala vam bom čaja.«

»Hvala za čaj, rajši bi kaj popil.«

»Bova pa kupila. Doma slučajno nimam ničesar.«

Pearl je prišla Franka pod roko in ga skoro vlekla po ulici. Ni se ravno branil.

Ko sta prišla pred bar, je Frank predlagal:

»Kupiva nekaj steklenic. Današnji dan moramo vendar pro- slaviti!«

»Krasno! Kar obožujem vas, Frank. Vi ste vzoren dečko! Pojdiva!«

Kupila sta nekaj steklenic žganja in vina ter nato spet odšla dalje po ulici. Frank je poiskal nek avto. Sedla sta vanj. Frank je ukazal vozniku:

»Pelji, prijatelji, na Bowery-Hills!«

»Saj jaz vendar ne stanujem tam,« se je upirala Pearl.

»Ti seveda ne, toda jaz imam tam svojo hišo. Tako nekako se mi vsaj zdi.«

Avto je odhitel proti Bowery-Hillsu.

Kmalu so v zapuščeni hišici zagorele luči.

Frank je pripeljal na svoj dom Pearl Danwersovo, V svoji

podivjanosti ni več vedel, kaj dela.

Začelo se je pijančevanje na debelo. Tudi Pearl se je moč- no napila. Kričala sta, kakor bi bila ušla iz pekla, ter se pre- pirala, kako je treba zapeti to ali ono pesem. Frank je bil gro- zen kakor pošast. Vedel je samo to, da je silno nesrečen.

Tako se je v kratkem času, v nekaj urah spremenil mirni dom Ruthe v beznico, v kateri je pijančevalo dvoje podivjanih ljudi. Bila je sreča, da je ta čas Ruth bila že daleč na poti proti Texasu k očetu. Majli Buddy pa je sladko spal in sanjal, kako bo lovil ribe in molzel krave pri dedku.

Pri Groganovih je nastalo veliko vznemirjenje, ko so za- slišali pri Taylorjevih tako strahovit ropot in razgrajanje. Betty se je pritihtapila do steklenih vrat na stopnišču Taylor- jeve hiše, da bi se prepričala, kaj se tam dogaja.

Hitro je spet zbežala nazaj in povedala vse, kar je videla. In spet so se pri Groganovih pomenjkovali, kaj naj store. Vedeli so, da Frank vse to počenja iz obupa.

Kaj naj store?...

Ni jim prišlo ničesar pometnega na misel...

»Ta nesramna ženska...« se je jezila stara Groganova.

»Prepričana sem, da je Frank ravno zaradi nje izgubil službo v tovarni...« je se dodala Betty.

»Ne gre za to, Betty,« jo je hotel prepričati Ed, ki je raz- burjen hodil po sobi in se tudi sam prizadeval, da bi našel izhod iz tega mučnega položaja.

»Najrajši bi šla tja in bi jo...« se je jezila Betty.

»To ničvrednico je treba vreči iz poštene hiše na cesto...« se je hudovala gospa Groganova.

Betty je stopila k Edu in ga s strahom vprašala:

»Ed, kaj je vendar s Frankom?... Ali mu moreš kaj po- magati?...«

Ed se je nečesa domislil.

»Sel bom tja, da naredim red... Ostanite tu... Bodite čisto mirne... Mikeu ne smete povedati ničesar, kaj se do- gaja. Ni ga treba še bolj razburjati... Takoj se vrnem...«

Ed je naglo odšel iz sobe in že je bil pri vходу v Frankovo hišo. Korajžno je vstopil. Ko sta ga zagledala Frank in Pearl,

sta ga bučno pozdravila:

»E, dobila sva gosta!... Živijo, Ed, dragi moj Edi,« se je

pačila Pearl...

»Pridi bližje, tovariš!... da spi... je... mo... ko... zzza- rec vina...« je jecjal Frank.

Ed je pristopil k Pearl, jo pograbil za roko, jo potegnil na sredo sobe ter se zadržal nanjo:

»Ven, nesramnica!...«

»No, no, počasi, je počasi,« je poskušal ugovarjati Frank.

Pa ni imel več moči, da bi vstal in branil »prijateljico«.

»Kaj hočeš od mene,« je kričala Pearl in se skušala iz- muzniti.

A Ed jo je držal dovolj krepko... Začel jo je vleči proti vratom.

»Takoj izgini odtod, sicer se me boj, Pearl!...«

Pearl ni bila še toliko pijana, da ne bi spoznala, da Ed misli čisto resno. Krčevito se je upirala. Ko je videla, da ne gre drugače, se je vrgla na tla... Toda, Ed se ni več šalil. Pograbil jo je okoli pasu, jo dvignil s tal ter jo odnesel proti vratom.

Kričala je, kot bi bila znorela, brčala okoli sebe ter suvala Eda v hrbet... Pa ji vse ni prav nič pomagalo. Ed je z nogo odprl vrata ter odnesel besnečo Pearl pred hišo. Postavil jo je na noge šele pred vrtno ograjo in ji pokazal s prstom pot proti mestu...

Pearl je še vedno ugovarjala... A je le poslušala Eda, kajti poznala ga je in se ga je bala. Zmerjala ga je prav pro- staško, pa se mu je le pokorila in odšla proti mestu.

Ed je še od daleč slišal, kako zmerja.

Udaril si žensko. Dobro si zapomni to. Zenske ne moreš kar tako metati na cesto. Svojo ženo pretepaš, mene ne boš. Za- pomni si boš to.

Pearl je zginila v noč. Bila je vsa razkušana in se je opo- tekala.

Ed se je hitro vrnil v Frankovo hišo.

Ves ta prizor sta opazovali stara Groganova in Betty s stopnišča svoje hiše. Betty je uživala nad tem, da je bil Ed tako odločen in da je tako na kratko opravil z nesramno Pearl.

Ko je stopil Ed v sobo, je Frank še vedno sedel na zofi in si je točil iz steklenice žganje v kozarec. Bil pa je že tako zelo pijan, da je z žganjem polil vse okoli zofo, pa še po njej.

Ed je stopil k njemu, mu položil prijateljsko roko na ramo ter ga vprašal:

»Dragi Frank, povej, kaj te mori?«